

SUOP3 Kielen- ja tekstinhuolto (5 op)

Ohjeistus päivitetty 9.11.2018

Yleistä kurssin suorittamisesta

Portfoliosuorituksesta ja sen aikataulusta sovitaan etukäteen sähköpostitse kurssin vastuuhenkilön kanssa (vastuuhenkilöt on nimetty vuosittain opetusohjelmassa). Portfoliosuoritus palautetaan paperiversiona kurssin vastuuhenkilölle. Suorituksia otetaan vastaan opetusperiodien aikana. Suoritus arvioidaan numeroin 1–5, ja arviointi tapahtuu kolmen viikon kuluessa portfolion jättämisestä.

Portfolion tulee olla ulkoasultaan huoliteltu, ja sen tulee noudatella tutkinto-ohjelman yleistä asetteluohjeistusta. Teksteille annettuja ohjepituuksia on noudatettava. Portfoliossa tulee olla kansilehti, josta käy selkeästi ilmi tekijän nimi ja opiskelijanumero sekä työn otsikko. Portfolioon tulee laatia myös havainnollinen sisällysluettelo sekä lähdeluettelo. Kieliasu on yksi arvioitavista osa-alueista.

Kurssin suorittamiseen portfoliona kuuluvat seuraavat osatehtävät:

1. Kielenhuollon harjoitustyö
2. Kirja-, levy-, konsertti- tai elokuva-arvostelu
3. Henkilökuva
4. Kommentoiva referaatti
5. Tieteellisen tekstin analyysi
6. Kielenhuollon ohjeisiin perehtyminen ja sähköinen kielenhuoltotesti
7. Omien vahvuusalueiden arviointi ja kehityssuunnitelman laatiminen

Arviointi: numeroin 1–5.

Arvosana muodostuu osioiden 1–5 arvosanojen keskiarvosta. Lisäksi arvosanaan vaikuttaa portfolion asettelu ja kieliasu. Sähköinen kielenhuoltotesti (osio 6) tulee suorittaa hyväksytysti. Testin voi uusia niin monta kertaa kuin on tarpeen. Ota kuitenkin yhteyttä kurssin vastuuhenkilöön keskustellaksesi kurssin suorituksesta, jos et saa testiä suoritettua hyväksytysti vielä yhdeksännelläkään yrittämällä. Osio 7 arvostellaan periaatteella hyväksyty–hylätty.

Suoritukseen kuuluvien tehtävien kuvaukset:

1. Kielenhuollon harjoitustyö

- 1) Kerää sanoma- tai aikakauslehdistä kymmenen virhettä, joissa kirjoittaja poikkeaa huolitellun kirjakielen normeista. Yritä löytää näitä kohtia mahdollisimman monesta lähteestä ja mahdollisimman monelta kielenhuollon alueelta (ks. laatikko tämän tehtävän lopussa).
- 2) Kirjoita tekstikatkelmat sellaisenaan tekstitiedostoon. Lisää ymmärryksen kannalta riittävä määrä kontekstia esimerkin ympärille. Merkitse lähdeviitteet (esim. Helsingin Sanomat 21.8.2015, s. A5).
- 3) Nimeä ja määrittele, millaisesta poikkeamasta on kyse.
- 4) Kirjoita tekstikatkelma uudestaan korjattuna. Lihavoi korjaamasi kohta.

- 5) Etsi lähdekirjallisuudesta perusteet tekemillesi korjauksille. Merkitse lähdeviite. Yksi lähdeviite tapausta kohden riittää.
- 6) Pohdi jokaista tapausta noin puolen sivun verran. Voit pohtia esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Miksi kyseinen poikkeama normista oli mahdollisesti syntynyt? Mitä seuraisi, jos kyseisen tapaisiin poikkeamiin ei puututtaisi kielenhuollossa? Onko viitteenä käyttämäsi kielenhuollon ohje mielestäsi perusteltu?
- 7) Kirjoita harjoitustyön loppuun noin sivun verran yleisiä suuntaviivoja siitä, millaiset seikat näyttäisivät tuottavan suomalaisille hankaluuksia. Käytä hyväksesi sekä harjoitustyössä tekemiäsi havaintoja että yleistä elämäkokemustasi.
- 8) Vastaa myös seuraaviin:
  - a. Mitä ajattelet kielenhuollon ohjeista?
  - b. Tulisiko sosiaalisen median käytön vaikuttaa kielenhuollon ohjeisiin?
  - c. Miten kielenhuoltoa pitäisi mielestäsi opettaa lukiossa?
  - d. Voiko kielenhuollon normeista poiketa? Millaisin perustein?
  - e. Mitä opit tästä harjoituksesta? Miltä harjoitus tuntui?

Kielenhuollon alueita:

- a. Välimerkit
- b. Isot ja pienet alkukirjaimet
- c. Yhteen ja erikseen kirjoittaminen
- d. Lyhenteet, numerot
- e. Pronominit ja niiden viittaussuhteet
- f. Subjektin ja predikaatin kongruenssi, verbien taivutus
- g. Rinnastaminen ja symmetria
- h. Lauseenvastikkeet
- i. Tekstin sidosteisuus
- j. Vierassanojen oikeinkirjoitus ja taivuttaminen
- k. Anglismit, muotisanat, tilastokieli

2. Kirja-, levy-, konsertti- tai elokuva-arvostelu

Kirjoita kirja-, levy- tai elokuva-arvostelu valitsemaasi lehteen. Valitse arvostelun aihe ja kohdelehti niin, että voisit halutessasi myös ehdottaa arvosteluasi julkaisulle. Pehdy ennen kirjoitustyötä ohjeisiin: <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/tekstinhuolto/tekstilajeja/arvostelu/>. Arvostelun ohjepituus on 1–2 sivua.

3. Henkilökuva

Kirjoita 3–5 sivun mittainen lehtijuttu, joka perustuu itse tekemääsi henkilöhaastatteluun. Haastateltava voi olla kuka tahansa, ts. hänen ei tarvitse olla esimerkiksi julkisuuden henkilö. Keksi juttuusi mielekäs näkökulma: voit keskittyä esimerkiksi haastateltavan elämäntarinaa, asiantuntijuuteen tai kiinnostavaan harrastukseen tai vaikkapa käsitellä ajankohtaista aihetta yksilön näkökulman kautta. Kiinnitä huomiota siihen, miten tuot esiin erilaisia ääniä tekstissäsi. Pehdy ennen jutun kirjoittamista referoinnin keinoihin (ks. määritelmä: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:referointi>). Halutessasi voit haastatella myös useampia henkilöitä juttuasi varten.

4. Kommentoiva referaatti

Lue Taru Kolehmainen teoksesta *Kielenhuollon juurilla. Suomen kielen ohjailun historiaa* (http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk41/Kielenhuollon_juurilla.pdf) seuraavat luvut: 1 (kokonaan), 3:n alaluvut 3.3 ja 3.6, 4 (kokonaan), 5:n alaluvut 5.1, 5.2, 5.10 ja 5.13 sekä luku 6 (kokonaan). Kirjoita näistä luvuista 8–10 sivun kommentoiva referaatti, jossa erottelet selkeästi, milloin toistat toisen kirjoittamaa ja milloin otat itse kantaa siihen.

Pehdy ennen kirjoitustyötä ohjeisiin:

http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/tekstinhuolto/tekstilajeja/kriittinen_eli_kommentoiva_referaatti/

5. Tieteellisen tekstin analyysi

Pehdy tieteellisen tekstin kirjoittamiseen seuraavalla verkkosivulla:

<https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/tieteellinen-kirjoittaminen/>

Valitse yksi 2000-luvulla julkaistu sinua kiinnostava artikkeli *Virittäjästä* (tehtävään ei voi valita lehtiä, kirja-arvostelua, keskustelupuheenvuoroa tms.). Havainnoi artikkelissa esiintyviä tieteellisen tekstin piirteitä ja kirjoita näistä noin kahden sivun mittainen raportti.

6. Kielenhuollon ohjeisiin perehtyminen ja sähköinen kielenhuoltotesti

Pehdy seuraaviin kielenhuollon lähteisiin ennen verkkotestin tekemistä:

IISA, KATARIINA, AINO PIEHL & HANNU OITTINEN 2012. *Kielenhuollon käsikirja*. Laajennetun ja päivitetyn laitoksen 7. painos. Helsinki: Yrityskirjat. (Myös muu painos käy.)

TAI

ITKONEN, TERHO JA SARI MAAMIES 2011: *Uusi kieliopas*. 4., tarkistettu painos, Helsinki: Tammi. (Myös muu painos käy.)

TAI

<http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>

Kielenhuoltotesti tehdään sähköisessä tenttipalvelussa. Se löytyy palvelusta jakson koodilla ja nimellä.

Hyväksytysti suoritettujen kielenhuoltotestien minimipistemäärä on 45/50. Voit uusia testin, kunnes saat vähintään 45 oikeaa vastausta. Keskustele opettajan kanssa kurssin suorituksesta, jos et saa testiä suoritettua hyväksytysti yhdeksännelläkään yrityskerralla. Merkitse portfolioosi tieto hyväksytyt testin suorittamispäivästä.

Kirjoita lyhyt raportti (1–2 s.), jossa kuvaat suoriutumistasi testistä, testin ongelmakohtia ja oman tietämyksesi vahvuuksia ja heikkouksia. Kerro myös toimenpiteistä, joita teit mahdollisten uusintayritysten välissä.

7. Omien vahvuusalueiden arviointi ja kehityssuunnitelman laatiminen

Tee noin yhden sivun mittainen itsearvio kielenhuollon osaamisestasi ja kehittämistarpeistasi. Tarkastele aiemman osaamisesi ja tämän opintokokonaisuuden aikana oppimasi perusteella omia vahvuusalueitasi. Arvioi myös, millä kielenhuollon osa-alueilla osaamisessasi on puutteita. Kirjaa suunnitelmaasi viisi toimenpidettä, joilla jatkossa itsenäisesti kehität osaamistasi.